Çocuklar?n Davran??lar?n? De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çocuklar?n Davran??lar?n? De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19035

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çocuklar?n Davran??lar?n? De?erlendirme Ölçe?i (ÇDDÖ), çocuk ve ergenlerdeki davran??sal belirtileri ve sosyal yeterlilik düzeylerini kapsaml? bir ?ekilde ölçmek amac?yla uyarlama yoluyla geli?tirilmi? psikometrik bir araçt?r. 1985 y?l?nda Melda Akçak?n taraf?ndan Türkçeye kazand?r?lan bu ölçek, toplam 138 maddeden olu?makta olup, Davran?? Belirtileri ve Sosyal Yeterlilik olmak üzere iki ana boyutta toplanan be? alt faktörü de?erlendirmektedir. Ölçek, özellikle klinik ve e?itim ortamlar?nda çocuklar?n içe dönüklük, d??a dönüklük ve sosyal i?levsellik alanlar?ndaki güçlü ve zay?f yönlerini belirlemek için tasarlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Çocuklar?n Davran??lar?n? De?erlendirme Ölçe?i, ÇDDÖ, davran?? bozukluklar?, sosyal yeterlilik, içedönüklük, d??adönüklük, ergen psikolojisi, uyarlama.

Yazarlar

Melda Akçak?n

Amaç

Çocuklar?n Davran??lar?n? De?erlendirme Ölçe?i'nin temel amac?, 6-16 ya? aral???ndaki çocuk ve ergenlerin davran??sal ve sosyal yeterlilik düzeylerini objektif bir ?ekilde de?erlendirmektir. Ölçek, klinik psikoloji ve okul psikolojisi alanlar?nda, çocuklar?n sergiledi?i sorunlu davran??lar?n (içedönüklük ve d??adönüklük olarak kategorize edilen) ?iddetini ölçmek ve ayn? zamanda çocu?un sosyal çevresiyle (okul ve etkinlikler dahil) ne kadar uyumlu oldu?unu belirlemek için kullan?lmaktad?r.

Yap?

ÇDDÖ, çocuk ve ergenlerin psikososyal i?levselli?ini ölçen iki temel boyuttan olu?maktad?r. Bu boyutlar, genel davran??sal semptomlar? ve sosyal uyumu kapsamaktad?r. Toplam 138 madde bu iki ana boyut alt?nda be? alt boyuta ayr?lm??t?r. Bu ayr?m, davran??sal sorunlar?n do?as?n? daha detayl? anlamay? sa?lamaktad?r.

Ölçe?in yap?sal modeli, davran??sal sorunlar? içselle?tirilmi? (içedönüklük) ve d??salla?t?r?lm?? (d??adönüklük) sorunlar olarak ele al?rken, sosyal yeterlili?i ise bireyin çevreyle etkile?imdeki becerileri aç?s?ndan de?erlendirmektedir. Bu çok boyutlu yap?, ölçe?in hem klinik tan?ya yard?mc? olmas?na hem de geli?imsel de?erlendirmelerde kullan?lmas?na olanak tan?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

Çocuklar?n Davran??lar?n? De?erlendirme Ölçe?i'nin geçerlik çal??malar?, ölçe?in yap?sal tutarl?l???n? ve ölçtü?ü iddia edilen yap?larla ili?kisini incelemi?tir. Yap?lan analizlerde, ÇDDÖ'nün davran?? bozukluklar?n? ölçme yetene?i, bilinen standart ölçeklerle kar??la?t?r?lm??t?r.

Özellikle Conners Ölçe?i'nin ili?ki bozuklu?u ve kayg? faktörleri ile ÇDDÖ aras?nda anlaml? bir korelasyon tespit edilmi?tir. Bu iki ölçek aras?ndaki ortalama korelasyon fark? katsay?s? .62 olarak hesaplanm??t?r. Bu yüksek korelasyon, ÇDDÖ'nün benzer yap?lar? ölçen yerle?ik bir araçla yak?nsak geçerli?e sahip oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

ÇDDÖ'nün güvenirlik çal??malar?, ölçe?in zaman içinde ve farkl? gruplarda tutarl? sonuçlar üretme yetene?ini incelemi?tir. Yap?lan güvenirlik analizlerinde, iki ölçek aras?ndaki korelasyon katsay?lar? ya? ve cinsiyete göre farkl?l?k göstermi?tir.

Elde edilen güvenirlik katsay?lar? (korelasyon) a?a??daki gibidir:

6-11 ya? grubu erkek çocuklar: Toplam davran?? belirtisi için r = .58.
6-11 ya? grubu k?z çocuklar: Toplam davran?? belirtisi için r = .63.
12-16 ya? grubu erkek çocuklar: Toplam davran?? belirtisi için r = .79.
12-16 ya? grubu k?z çocuklar: Toplam davran?? belirtisi için r = .54.

Bu sonuçlar, ölçe?in özellikle 12-16 ya? erkek çocuklar?nda yüksek bir iç tutarl?l??a veya test-tekrar test güvenirli?ine sahip oldu?unu göstermekle birlikte, tüm ya? ve cinsiyet gruplar?nda kabul edilebilir düzeyde bir güvenilirli?e i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Çocuklar?n Davran??lar?n? De?erlendirme Ölçe?i'nin yap?sal analizi, toplam 138 maddenin iki ana boyut alt?nda topland???n? ortaya koymu?tur. Bu faktör yap?s?, çocuk psikopatolojisi literatüründeki temel ayr?m? yans?tmaktad?r: Davran?? Belirtileri ve Sosyal Yeterlilik.

Bu iki ana boyut, daha spesifik davran??sal ve sosyal yeterlilik alanlar?n? temsil eden alt boyutlara ayr?lm??t?r:

Davran?? Belirtileri Boyutu:

?çedönüklük alt boyutu (Internalizing behaviors)
D??adönüklük alt boyutu (Externalizing behaviors)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Sosyal Yeterlilik Boyutu:

Etkinlik alt boyutu
Okul alt boyutu
Sosyallik alt boyutu

Ölçek Yap?s?

Test Türü: Uyarlama Ölçe?i (Orijinali yabanc? dilden Türkçeye adapte edilmi?tir)

Format: Kendini Bildirim veya Ebeveyn/Ö?retmen Gözlemi (Uyarlama çal??mas? ebeveyn veya ö?retmen formlar?n? içerebilir.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Çocuklar ve Ergenler

Ya? Grubu: 6 ila 16 ya? aras?

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki okul ça??ndaki çocuklar ve ergenler üzerinde standardize edilmi?tir.

Test Metodolojisi: Ölçek, toplam 138 maddeden olu?maktad?r. Cevaplar 3'lü Likert derecelendirme sistemi kullan?larak toplan?r (0=Hiç Yok / Yanl?? - 2=Çok Do?ru / Her Zaman). Yüksek puanlar ilgili davran?? belirtisinin veya sosyal yeterlilik alan?ndaki sorunun yüksekli?ini i?aret eder.

Anahtar Kelimeler

Çocuk psikopatolojisi, davran?? taramas?, içselle?tirme, d??salla?t?rma, klinik de?erlendirme, psikometri, güvenirlik, geçerlik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilinmiyor

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: akcakin@medicine.ankara.edu.tr (Melda Akçak?n)

Yaz??ma Adresi: Ankara Üniversitesi T?p Fakültesi (?lgili referans?n yay?nland??? tarihe göre)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Melda Akçak?n taraf?ndan 1985 y?l?nda Türk Psikoloji Dergisi'nde yay?nlanan çal??ma ile

ARABPSYCHOLOGY.COM

tan?t?lm??t?r. Kullan?m izinleri ve olas? ücretler için sorumlu yazar Melda Akçak?n ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. ?leti?im bilgileri yukar?da belirtilmi?tir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi ?u adresten indirilebilir: cocuklarin-davranislarini-de?erlendirme-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Akçak?n, M. (1985). Çocuklar?n Davran??lar?n? De?erlendirme Ölçe?inin tan?t?m? ve güvenirlik çal??mas?. *Türk Psikoloji Dergisi*, *5* (18), 3-6.

Makalenin orijinal yay?n?na ?u ba?lant?dan ula??labilir: turkpsikolojidergisi.com/PDF/TPD/18/08.pdf

Çocuklar?n Davran??lar?n? De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

2 alt boyut ve toplam 138 madde.

Davran?? Belirtileri Boyutu:

?çedönüklük alt boyutu
D??adönüklük alt boyutu

Sosyal Yeterlilik Boyutu:

Etkinlik alt boyutu
Okul alt boyutu
Sosyallik alt boyutu

ARABPSYCHOLOGY.COM